

**НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ**

Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

М Е Т О Д И Ч Н І Р Е К О М Е Н Д А Ц І Ї

до практичних занять

з дисципліни «Ділове адміністрування»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 073 «Менеджмент»
Спеціалізація: «Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)»

(шифр та назва напрямку (спеціальності)
підготовки)

Розроблені к.е.н., доц. Білявським В.М.
(науковий ступінь, вчене звання, П.І.Б.
викладача)

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри менеджменту
ЗЕДП

Протокол № 7 від «15» травня 2017 р.

Завідувач кафедри _____ Ільєнко О.В.

Подано назви тем з дисципліни, розкрито завдання для практичних занять студентів та форми їх контролю. Вміщено питання для обговорення на практичних заняттях, індивідуальні завдання для засвоєння змісту дисципліни.

ПЕРЕДМОВА

Практичне заняття – це форма навчального заняття, що спрямована на формування у студентів вмінь та навичок виконання певних елементів науково-дослідної роботи.

У процесі проведення практичного заняття викладачем пояснюється сутність завдання та надаються методичні рекомендації щодо його виконання. Студенти самостійно виконують запропоновані практичні завдання та на наступних практичних заняттях їх захищають з обговоренням усіма студентами групи.

За результатами захисту викладач виставляє відповідну оцінку, як за практичне завдання, так і за активну участь у практичному занятті. Отримані студентом бали ураховуються у загальній накопичувальній бально-рейтинговій оцінці результатів його навчання за дисципліною.

<i>№ пор.</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин</i>
Модуль № 1 «Менеджмент організацій»		
1.	Системна модель менеджменту організації	1
2.	Організаційний механізм менеджменту організації	1
3.	Діагностика управління організацією	2
4.	Організаційний інжиніринг та організаційний дизайн	2
5.	Особливості функціонального управління організаціями та підприємствами виробничої і невиробничої сфери	2
6.	Управлінські моделі	2
7.	Керівництво в організації	1
8.	Ризикозахищеність організації. Управління в умовах кризи	1
	Усього за модулем № 1	12
Модуль № 2 «Корпоративне управління»		
1.	Теоретичні основи корпоративного управління	1
2.	Зовнішня сфера корпоративного управління	1
3.	Учасники корпоративних відносин та органи корпоративного управління	2

<i>№ пор.</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин</i>
4.	Тактичне і стратегічне управління корпораціями	1
5.	Управління корпоративними витратами	1
6.	Звітність та контролювання в системі корпоративного управління	2
7.	Оцінювання ефективності корпоративного менеджменту	2
	Усього за модулем № 2	10
Модуль № 3 «Управління змінами»		
1.	Теоретичні основи управління змінами	1
2.	Індивідуальні та командні зміни	1
3.	Організаційні зміни	2
4.	Структурні зміни	2
5.	Роль керівництва в управлінні змінами	2
6.	Управління змінами у стратегічному розвитку організації	2
7.	Зміни на основі інформаційних технологій	2
	Усього за модулем № 3	12
Модуль № 4 «Управління проектами»		
1.	Управління проектами в системі менеджменту організації	1
2.	Обґрунтування проекту та аналіз можливих ризиків	1
3.	Планування проекту та його ресурсного забезпечення	2
4.	Управління часом виконання проекту	1
5.	Контролювання виконання проекту	1
6.	Управління якістю проекту	2
7.	Управління персоналом у проектах	2
	Усього за модулем № 4	10
Модуль № 5 «Управління якістю»		
1.	Основні проблеми управління якістю	1
2.	Міжнародний та вітчизняний досвід управління якістю	1
3.	Системи управління якістю	2
4.	Система якості в стандартах ISO серії 9000	2
5.	Статистичні методи контролю якості та інструменти управління нею	1
6.	Сертифікація систем якості підприємства	1
7.	Витрати на якість та їх класифікація та їх облік в умовах TQM	1
	Усього за модулем № 5	9
Усього за навчальною дисципліною		53

ПЛАН

Практичне заняття 1. Предмет і методологічна основа ділового адміністрування. Основні теорії управління суспільством (вступ до дисципліни).

Мета: вивчення сутності та основних складових ділового адміністрування.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- розкрийте методологічну основу ділового адміністрування;
- охарактеризуйте основні підходи до розуміння ділового адміністрування та його еволюція;
- розкрийте сутність предметної сфери ділового адміністрування;
- у чому виявляється обмеженість концепції ділового адміністрування.

Питання для дискусії:

1. Обґрунтуйте основні проблеми й перспективи розвитку ділового адміністрування.
2. Розкрийте особливості ділового адміністрування.
3. Проаналізуйте сучасну концепцію ділового адміністрування.
4. Дайте визначення категорії ділове адміністрування та поняттю про господарську діяльність.

Практичне заняття 2. Ділова сфера – єдність економічної, соціальної та політичної сфер. Громадянське суспільство, як суб'єкт формування цілей ділового адміністрування.

Мета: Вивчення складових ділової сфери та основ громадянського суспільства.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- проаналізуйте взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології;
- систематизуйте економіку та політичну економіку;
- визначте складові соціальної сфери;
- дослідіть особливості поведінки людей у економічній та політичній сферах;
- дослідіть ділову сферу і публічну політику.

Питання для дискусії:

1. Розкрийте основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства.
2. Охарактеризуйте сутність громадянського суспільства.
3. Визначте місце і роль громадських організацій у діловому адмініструванні.
4. Розкрийте основні складові громадянського суспільства.

Практичне заняття 3. Ділове адміністрування та влада.

Мета: розкрити сутність ділового адміністрування та влади.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- розкрийте сутність поняття влади;
- наведіть цілі публічної влади та ділового адміністрування;
- охарактеризуйте владу, як основний засіб ділового адміністрування;
- проаналізуйте механізм взаємодії влади та ділового адміністрування.

Питання для дискусії:

1. Наведіть практичні приклади взаємозв'язку і взаємозалежності політичної та економічної влади.
2. Наведіть основні етапи формування публічної влади в системі ділового адміністрування.

Практичне заняття 4. Ділове адміністрування та муніципальна публічна влада.

Мета: розкрити сутність ділового адміністрування та муніципальної публічної влади.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- розкрийте сутність та зміст муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування;
- охарактеризуйте місцеве самоврядування, як демократичну основу управління в державі;
- визначте роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та ділового адміністрування;

- охарактеризуйте основні фактори формування місцевого самоврядування;
- розкрийте сутність представницьких та виконавчих органів місцевого самоврядування.

Питання для дискусії:

1. Наведіть переваги та недоліки інститутів безпосередньої демократії в системі місцевого самоврядування.
2. Наведіть практичні приклади проведення виборчої кампанії органів місцевого самоврядування.
3. Наведіть переваги та недоліки місцевого референдуму.
4. Наведіть переваги та недоліки органів самоорганізації населення.

Практичне заняття 5. Закони та принципи ділового адміністрування. Ділове адміністрування, як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.

Мета: розкрити сутність ділового адміністрування, як процесу вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- проаналізуйте загальний закон соціального управління;
- розкрийте сутність закону управління суспільними процесами;
- охарактеризуйте закон розмежування центрів влади та управління;
- визначте сутність закону системності організації та саморозвитку системи ділового адміністрування;
- розкрийте сутність закону централізації та децентралізації влади.

Питання для дискусії:

1. Наведіть загальні принципи, що регулюють адміністрування, як соціально-політичний, соціально-економічний та соціально-культурний процеси.
2. Розкрийте послідовність етапів прийняття та динаміку виконання управлінських рішень.

Практичне заняття 6. Бюрократія та антикорупційна діяльність у сфері ділового адміністрування.

Мета: провести діагностику та аналіз бюрократії та антикорупційної діяльності у сфері ділового адміністрування.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- розкрийте сутність бюрократії, як наукової категорії;
- охарактеризуйте стан антикорупційна діяльність у сфері ділового адміністрування;
- оцініть теорію бюрократії М. Вебера;
- розкрийте сутність сучасних підходів в оцінюванні бюрократії;
- проаналізуйте систему публічної служби.

Питання для дискусії:

1. Розкрийте сутність політизації вищого чиновництва.
2. Наведіть приклади, основні ознаки та атрибути бюрократії.

Практичне заняття 7. Основні засади ділового адміністрування в економічній сфері.

Мета: вивчення основних засад ділового адміністрування в економічній сфері.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- розкрийте сутність основних напрямів формування та розвитку сучасної економічної системи;
- охарактеризуйте етапи формування та еволюції ділового адміністрування у сфері економіки;
- розкрийте основні характеристики сучасної економічної системи;
- розкрийте сутність основних напрямів державного регулювання економікою;
- охарактеризуйте взаємовідносини суспільства та економіки;
- обґрунтуйте концепцію держави, як гаранту забезпечення умов для підприємницької діяльності;
- розкрийте сутність нових тенденцій у взаємовідносинах суспільства та бізнесу.

Питання для дискусії:

1. Розкрийте сутність управління власністю в умовах демократичної, правової держави.
2. Охарактеризуйте законодавче та нормативно-правове забезпечення конкурентного середовища.
3. Розкрийте основні положення механізму взаємодії суспільства та економіки.

4. Наведіть приклади цивілізованих засад конкуренції.

Практичне заняття 8. Відповідальність у діловому адмініструванні.

Мета: Розкрити сутність відповідальності у діловому адмініструванні.

Завдання. Дати відповідь на запитання:

- охарактеризуйте правопорушення у сфері ділового адміністрування;
- розкрийте сутність відповідальності органів державної влади та місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ і організацій, посадових осіб за правопорушення у сфері публічного адміністрування;
- охарактеризуйте відповідальність у сфері ділового адміністрування.

Питання для дискусії:

1. Розкрийте сутність правопорушень та відповідальності при здійсненні міжнародної ділової діяльності.
2. Охарактеризуйте відповідальність недержавних організацій, органів і осіб, які не перебувають на державній службі чи службі в органах місцевого самоврядування, за правопорушення у сфері публічного адміністрування.
3. Наведіть приклади правопорушень та відповідальності при здійсненні міжнародної ділової діяльності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 48. – С 409.
2. Закон України «Про джерела фінансування органів державної влади» від 20.06.1999 р. №783-XIV // Уряд. курер. – 1999. – № 165.
3. Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.96 р. № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – С.256.
4. Закон України «Про інформацію» від 12 жовт. 1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – С.650.
5. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – С.170.
6. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квіт. 1999 р. № 586-XIV // Офіц. вісник України. – 1999. – № 18. – С.190.

Основні джерела

7. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления : ОКЛ / Г.В. Атаманчук. – 2-е изд. дополн. – М. : Омега-Л, 2004. – 584с.
8. Бакуменко В.Д. Формування державно-управлінських рішень : проблеми теорії, методології, практики : монографія / В.Д. Бакуменко. – К. : Вид-во УАДУ, 2000. – 328с.
9. Василенко И.А. Государственное управление в странах Запада : США Великобритания, Франция, Германия: учеб пособ. / И.А. Василенко. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Логос, 2000. – 200с.
10. Мельник А.Ф. Державне управління: підруч. / АФ. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васіна; за ред. А.Ф. Мельник. – К. : Знання, 2009. – 582с.
11. Державне управління : навч. посіб. / В.Я. Малиновський. – Луцьк, 2000. – 558 с.
12. Державне управління та державна служба : словник-довідник / О.Ю. Оболенський. – К. : Київ. нац. екон. ун-т, 2005. – 208с.
13. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація : монографія / кол. авт.; відп. ред. проф. Н.Р. Нижник. – К. : УАДУ при Президентові України, 1997. – 448с.
14. Дзюндзюк В.Б. Ефективність діяльності публічних організацій : монографія / В.Б. Дзюндзюк. – Х. : Хар. РІ УАДУ «Магістр», 2003. – 236с.
15. Чиркин В.Е. Публичное управление: учеб. / В.Е. Чиркин. – М. : Юристъ, 2004. – 475с.

Додаткові джерела

16. Державне управління : теорія і практика / за ред. Авер'янова В.Б. — К. : Юрінком Інтер, 1998 — 432с.

17. Соловьев В.С. Теория социальных систем : монография / В.С. Соловьев // в 3-х томах. — Новосибирск, 2005. — 480с.
18. Новіков Б.В. Основи адміністративного менеджменту: навч. посіб. / Б.В. Новіков, Г.Ф. Сініюк, П.В. Круш. — К. : Центр навч. літер., 2004. — 560с.
19. Зеркин Д.П. Основы теории государственного управления : ОКЛ / Д.П. Зеркин, В.Г. Игнатов // изд. 2-е, доп. и перераб. — М. : ИКЦ «МарТ»; Ростов н/Д : изд-ий центр «МарТ», 2005. — 512с.
20. Козбаненко В.А. Государственное управление : учеб. пособ. / В.А. Козбаненко // в 2-х томах. — М. : «Статус», 2002. — 366с.
21. Шамхалов Ф. Теория государственного управления / Ф. Шамхалов. — М. : ЗАО «Издательство «Экономика», 2002. — 638с.

Ресурси мережі Internet

22. <http://www.rada.gov.ua> – Сервер Верховної Ради України.
23. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України.

А. МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ

1. Бусыгин А.В. Эффективный менеджмент : учеб. / А.В. Бусыгин. — М. : Финпресс, 2000. — 674с.
2. Лепейко Т.І. Реінжиніринг бізнес-процесів : навч.-практ. посіб. / Т.І. Лепейко, А.В. Котлик. — Х. : 2009. — 79с.
3. Мошек Г.Є. Менеджмент підприємства : підруч. / Г.Є. Мошек. —К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2003. — 371с.
4. Осовська Г.В. Менеджмент організацій : навч. посіб. / Г.В. Осовська, О.А. Осовський. — К. : Кондор, 2009. — 860с.

Б. КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ

5. Задихайло Д.В. Корпоративне управління : навч. посіб. / Д.В. Задихайло, О.Р. Кібенко, Г.В. Назарова. — Х. : Еспада, 2003. — 688с.
6. Козаченко А.В. Корпоративное управление : учеб. / А.В. Козаченко, А.Е. Воронкова. — К. : Либра, 2004. — 368с.
7. Кныш М.И. Стратегическое управление корпорациями / М.И. Кныш, В.В. Пучков, Ю.П. Тютиков. — СПб. : Культ Информ Пресс. — 2002. — 239с.
8. Небова М.І. Теорія корпоративного управління : вузлові питання : навч. посіб. / М.І. Небова. — К. : Центр навч. л-ри, 2004. — 295с.
9. Основы корпоративного управления : учеб. пособ. / В.И. Россинский. — Ростов н/Д : Феникс; Новосибирск : Сибирские соглашения, 2006. — 252с.
10. Храброва Й.А. Корпоративное управление : вопросы интеграции. Афффилированные лица, организационное проектирование, интеграционная динамика / Й.А. Храброва. — М. : АЛЬПИНА, 2000. — 238с.
11. Корпоративне управління: навч. посіб. / О.Є. Кузьмін, Л.І. Чернобай, А.О. Босак, О.С. Скибінський, М.В. Колісник, З.П. Гаталяк, О.В. Муқан. — Л. :

Вид-во нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004. – 172с.

12. Закон Украины "О государственном регулировании рынка ценных бумаг в Украине" № 448/96-ВР от 30.10.1996.

13. Господарський кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, стор. 144.)

В. УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ

1. Майк Грин. Управление изменениями : пер. с англ. / Майк Грин. - СПб. : ДК, 2007. – 360 с.

2. Виханский О.С. Менеджмент / О.С. Виханский, А.И. Наумов. –3-е изд. – М. : Гардарики, 2010. – 320 с.

3. Камерон К. Диагностика и изменение организационной культур / К. Камерон, Р. Куинн. СПб. : ПИТЕР, 2001. – 320 с.

4. Широкова Г.В. Управление организационными изменениями: учеб. пособ. / Г.В. Широкова. СПб. : Изд. дом С.-Петербур. гос. ун-та, 2005. – 432 с.

5. Сенге П. Танец перемен: новые проблемы самообучающихся организаций / П. Сенге, А. Клейнер, Ш. Роберте и др. – М. : 2003. – 624 с.

6. Харрингтон Д. Оптимизация бизнес-процессов. Документированный анализ, управление, оптимизация / Д. Харрингтон, К. Эслис, Х. Нимвеген. – СПб. : 2002. – 320 с.

Г. УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ

1. Батенко Л.П. Управління проектами / Л.П. Батенко, О.А. Загородніх, В.В. Ліщинська. – К. : Київ. нац. екон. ун-т, 2003. – 231 с.

2. Клиффорд Ф. Грей. Управление проектами: практ. руководство / Ф.Грей Клиффорд, У. Ларсон Эрик: пер.с англ. – М.: Дело и сервис, 2003. – 528 с.

3. Тарасюк Г.М. Управління проектами: навч. посіб. / Г.М.Тарасюк. – К.: Каравела, 2004. – 344 с.

4. Тянь Р.Б. Управління проектами: підруч. / Р.Б. Тянь, Б.І. Холод, В.А. Ткаченко. – К. : ЦНЛ, 2003. – 224 с.

5. Управление проектами / И.И. Мазур, В.Д. Шапиро, Н.Г. Ольдерогге. – М. : Экономика, 2001. – 576 с.

6. Управление проектами : справ. для профес. / под ред. И.И. Мазура, В.Д. Шапиро. – М.: Высш. школа, 2001 – 875 с.

Д. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

1. Басовский Л.Е. Управление качеством / Л.Е. Басовский, В.Б. Протасьев. – М. : Инфра-М., 2002. – 212 с.

2. Кириченко Л.С. Основы стандартизації, метрології, та управління якістю / Л.С. Кириченко, Н.В. Мережко. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001. – 446с.

3. Огвоздин В.Ю. Управление качеством. Основы теории и практики. Учеб. пособ. / В.Ю. Огвоздин. – М. : Дело и сервис, 2002. – 160 с.

4. Окрепилов В.В. Управление качеством: учеб. / В.В. Окрепилов. – СПб. : Наука, 2000. – 912 с.
5. Фомичев С.К. Основы управления качеством: учеб. пособ. / С.К. Фомичев, А.А. Старостина, Н.И. Скрябина. – К. : МАУП, 2000. – 196 с.
6. Шаповал М.І. Менеджмент якості: підруч. / М.І. Шаповал. – 3-тє вид. – К. : Знання, КОО, 2007. – 471 с.
7. Адлер Ю. Вісім принципів, які змінюють світ / Ю. Адлер // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2001. – № 4. – С. 47-54.
8. Внуков Ю. Стандартизація у сфері управління якістю / Ю. Внуков, Ю. Дорошенко, В. Дубровін // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2001. – № 2. – С. 24-27.
9. Всеобщее управление качеством : учеб. / О.П. Глудкин, Н.М. Горбунов, А.И. Гуров, Ю.В. Зорин. Под ред. О.П. Глудкина. – М. : Горячая линия – Телеком, 2001. – 600 с.
10. Грищенко Ф. Управління якістю та забезпечення якості : оновлені стандарти серії ISO 9000 /Ф. Грищенко // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2001. – № 4. – С. 44-46.
11. Огвоздин В.Ю. Управление качеством / В.Ю. Огвоздин. – М. : Дело и сервис, 2002. – 160 с.
12. Одноколов О. Засади прийняття та впровадження міжнародних стандартів в Україні / О. Одноколов, В. Тетера // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2001. – № 2. – С. 14-17.
13. Розова Н.К. Управление качеством / Н.К. Розова. – СПб. : Питер, 2002. – 224с.
14. Стандарти ISO 9000 у запитаннях та відповідях // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2001. – № 4. – С. 39-43.
15. Федюкин В.К. Методы оценки и управления качеством промышленной продукции / В.К. Федюкин, В.Д. Дурнев, В.Г. Лебедев. – М. : 2001. – 328 с.